

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 7, 2023

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2023:447](#) 21-04-2023

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:4393](#) 23-05-2023

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:4347](#) 23-05-2023

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2023:1576](#) 16-05-2023

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:4230](#) 16-05-2023

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2023:1575](#) 16-05-2023

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2023:855](#) 10-05-2023

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2023:805](#) 02-05-2023

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2023:848](#) 02-05-2023

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2023:1304](#) 25-04-2023

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:1034](#) 25-04-2023

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2023:956](#) 25-04-2023

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2023:1137](#) 11-04-2023

Rechtbank

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2023:2804](#) 17-05-2023

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:3139](#) 08-05-2023

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2023:2516](#) 03-05-2023

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2023:2052](#) 03-05-2023

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2023:2081](#) 26-04-2023

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2023:4111](#) 26-04-2023
[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2023:1692](#) 19-04-2023
[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2023:3412](#) 19-04-2023
[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:3077](#) 19-04-2023
[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:2726](#) 19-04-2023
[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2023:3415](#) 20-03-2023
[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2023:1251](#) 08-03-2023
[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2023:3213](#) 25-01-2023
[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2022:8502](#) 07-09-2022

RECHTSPRAAK

Verzoek tot huurvoortzetting onder meer afgewezen wegens schending van artikel 21 Rv.

Appellant vordert ex artikel 7:268 BW voortzetting van de door zijn (in 2020 overleden) moeder met verhuurder gesloten huurovereenkomst. De kantonrechter wijst de vordering af omdat de voor toewijzing vereiste duurzame gemeenschappelijke huishouding ontbreekt. Het hof overweegt dat ten aanzien van het bestaan van een duurzame gemeenschappelijk huishouding appellant een verzwaarde stelplicht heeft. Ook in hoger beroep heeft appellant zijn stellingen echter niet of nauwelijks concreet gemaakt. Met name is onduidelijk gebleven wat de intentie van het samenwonen was en waaruit dat blijkt. De kantonrechter heeft geconcludeerd dat de feiten in deze zaak er eerder op wijzen dat appellant, die rond de zestig is, bij zijn moeder ging wonen vanwege noodzaak daartoe. Over een daadwerkelijke bedoeling van beiden om langdurig een gemeenschappelijke huishouding te voeren is zo goed als niets gesteld. Een en ander klemmt te meer omdat in hoger beroep duidelijk is geworden dat appellant erkent dat hetgeen hij de kantonrechter voorhield omtrent de periode van samenwonen feitelijk onjuist is. Gelet op artikel 21 Rv moet de vordering van appellant in hoger beroep reeds hierom worden afgewezen. Daaraan voegt het hof nog toe dat de feiten erop wijzen dat er geen intentie was om duurzaam met zijn moeder een gezamenlijke huishouding te hebben.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 25-04-2023

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2023:956

Zaaknummer: 200.302.456/01

Rechters: L.A.J. Dun, D.J. van der Kwaak en J.C. Toorman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het tuchthof wijst de meeste klachten af, maar oordeelt wel dat notaris 'algemener' had moeten adviseren over de gevolgen van het beroep op de legitieme portie.

In deze zaak verwijten de klagers (twee van de kinderen van de in 2018 overleden erflater) de notaris dat deze de in de considerans weergegeven wens van erflater niet goed heeft weergegeven. Met name ter zake van de aanwas en inkorting bij een beroep op de legitieme portie. In verband met de in artikel 99 lid 2 Wna opgenomen vervaltermijn van drie jaar acht het hof klagers niet-ontvankelijk. Zij hebben in oktober 2018 kennisgenomen van het testament en hadden kunnen zien dat in het testament niet is afgeweken van de wettelijke inkortingsvolgorde. Hoewel de klagers werden bijgestaan door eigen deskundigen, kon de notaris niet volstaan met uitleg over de gevolgen van het beroep op de legitieme portie voor de betreffende legitimaris, maar had dit algemener gemoeten. Het hof volgt de notaris wel in zijn stelling dat klagers na het beroep op de legitieme portie schuldeisers van de nalatenschap zijn geworden en dat het de notaris (en zelfs de executeur) niet vrijstond om klagers informatie te verschaffen aangaande de verdeling van de nalatenschap.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 25-04-2023

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2023:1034

Zaaknummer: 200.313.271/01

Rechters: J.H. Lieber, E. de Greeve en B.J.M. Gehlen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hof oordeelt dat de enig erfgenaam bewijs heeft geleverd dat hij geld heeft uitgeleend aan de legitimaris en dat hij het openstaande bedrag daarvan mag verrekenen met de legitieme vordering.

In het geschil tussen de twee enige kinderen van moeder – enerzijds de executeur en tevens enig erfgenaam [geïntimeerde] en anderzijds de legitimaris [appellant] – zijn diverse tussenarresten gewezen. Het hoger beroep beperkt zich tot de door de rechtbank aan geïntimeerde uitvoerbaar bij voorraad toegewezen vorderingen, en met name die tot het voldoen van € 6.000 als het na verrekening met de legitieme portie resterende saldo van de in 2008 aan appellant geleende geldsom. Onderhavige uitspraak draait om de vraag of geïntimeerde is geslaagd in het bewijs dat door hem een bedrag in contanten is uitgeleend aan appellant (en de verrekening van die openstaande lening met de legitieme portie van appellant). Het hof oordeelt, alle feiten samen en in onderling verband gezien, dat geïntimeerde uiteindelijk is geslaagd in het bewijs dat hij in 2008 een bedrag van € 40.000 in contanten aan appellant heeft uitgeleend.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 11-04-2023

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2023:1137

Zaaknummer: 200.279.177_01

Rechters: M.G.W.M. Stienissen, R.R.M. de Moor en J. van der Steenhoven

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

A-G Snijders gaat in op een minder gewenste ‘bijvangst’ van artikel 8o RO en de vraag van welke waarde moet worden uitgegaan als een bedrag is gelegateerd ‘als waren zij erfgenaam’.

In een zaak die onder meer de uitleg van een legaat betreft, gaat de A-G ook in op beperkingen voortvloeiend uit artikel 8o RO. In deze zaak constateerde de kantonrechter dat aan eisers een bedrag is gelegateerd als waren zij erfgenaam. Voor de omvang hanteert de kantonrechter als peildatum de waarde van de goederen op het tijdstip onmiddellijk na het overlijden (art. 4:6 BW). Deze peildatum geldt ook voor de vaststelling van de waarde van het legaat. Anders dan eisers stellen, moet niet worden uitgegaan van de waarde op het moment van verdelen. Vervolgens heeft de kantonrechter bij herstelbeschikking bepaald dat abusievelijk een lagere waarde in de beschikking was opgenomen. Tegen deze (verbeterde beschikking) hebben eisers cassatieberoep ingesteld. Het middel bevat rechts- en motiveringsklachten tegen de beschikking van de kantonrechter. Namens belanghebbende is gewezen op de toepasselijkheid van artikel 8o RO op het onderhavige cassatieberoep, dat de cassatiegronden tegen uitspraken van de kantonrechter beperkt. Volgens de A-G is artikel 8o RO inderdaad van toepassing op dit beroep. Dat is een gevolg van de op grond van artikel 4:218 lid 5 BW geldende toepasselijkheid van artikel 187 Fw op de beslissing op het verzet tegen de uitdelingslijst. Doordat de regeling van de vereffening van afdeling 4.6.3 BW in beginsel de kantonrechter aanwijst als de bevoegde rechter met betrekking tot de beslissingen bedoeld in die afdeling en doordat artikel 187 Fw hoger beroep uitsluit en alleen cassatieberoep toelaat, is artikel 8o RO van toepassing op het cassatieberoep tegen de beslissing op verzet. Voor zover voor deze zaak van belang, kan op grond van artikel 8o RO niet worden geklaagd over schending van het recht, maar uitsluitend over motiveringsgebreken. Volgens de A-G is dit laatste nogal ongelukkig. Artikel 8o RO komt neer op een vergaande beperking van de mogelijkheden van een cassatieberoep. De rechtvaardiging van die beperking is dat het belang bij een cassatieberoep tegen een uitspraak van een kantonrechter normaal gesproken zeer klein is omdat bij vorderingen met een waarde boven het bedrag van € 1.750 in beginsel hoger beroep openstaat (art. 332 lid 1 Rv) en cassatieberoep tegen een uitspraak van een kantonrechter dus alleen aan de orde is bij vorderingen die onder die waarde liggen. Als het om een uitdelingslijst gaat, kunnen de belangen echter zeer groot zijn. Niet blijkt dat de

wetgever zich van deze consequentie van artikel 4:218 lid 5 BW bewust is geweest. Opgemerkt wordt ook dat het merkwaardig is dat artikel 80 RO niet van toepassing is als de rechtbank op grond van artikel 4:208 lid 1 BW een rechter-commissaris heeft benoemd voor de vereffening. In dat geval wordt het toezicht op de vereffening niet door de kantonrechter, maar door de rechter-commissaris gehouden en is het de rechter-commissaris die de beslissingen geeft die worden genoemd in afdeling 4.6.3 BW (art. 4:208 lid 2 BW), waaronder dus die van artikel 4:218 BW (zie ook het derde lid van die bepaling). Desalniettemin valt – zo de A-G – aan de toepasselijkheid van artikel 80 RO – die duidelijk uit het wettelijk stelsel volgt – daarom niet te ontkomen, hoewel de A-G daar wel voor zou voelen. De A-G suggereert dat de Hoge Raad op dit punt de wetgever in overweging kan geven de wettelijke regeling aan te passen. Vervolgens gaat de A-G in op de peildatum en komt via uitleg tot de conclusie dat de datum van de verdeling zou moeten worden gehanteerd.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 21-04-2023

ECLI: ECLI:NL:PHR:2023:447

Zaaknummer: 22/04326

Rechters: G. Snijders

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Eiswijziging(en) stuit(en) niet af op de tweeconclusieregel.

Het hof stelt vast dat partijen hebben verzocht om de wijze van verdeling van de nalatenschap te gelasten of zelf de verdeling vast te stellen (art. 3:185 lid 1 BW en art. 678 lid 2 Rv). Zij hebben daartoe hun eis gewijzigd in die zin dat zij de verdeling van de nalatenschappen vorderen op de door hen voorgestane wijze.

Het hof overweegt over de toelaatbaarheid van de eiswijzigingen dat de in artikel 347 lid 1 Rv besloten zogenoemde tweeconclusieregel de aan de oorspronkelijke eiser toekomende bevoegdheid beperkt tot verandering of vermeerdering van de eis in hoger beroep in die zin dat hij in beginsel zijn eis niet later dan in zijn memorie van grieven of antwoord mag veranderen of vermeerderen. Op deze in beginsel strakke regel kunnen onder omstandigheden uitzonderingen worden aanvaard, met name indien de wederpartij ondubbelzinnig erin heeft toegestemd dat de eisverandering of -vermeerdering plaatsvindt, of indien de aard van het geschil meebrengt dat in een later stadium nog een zodanige verandering of vermeerdering van eis kan plaatsvinden. Onverkort geldt dat toelating van de eisverandering of -vermeerdering niet in strijd mag komen met de eisen van een goede procesorde. In de onderhavige procedure zijn de eiswijzigingen ingegeven door hetgeen het hof in een tussenarrest heeft overwogen en beslist, te weten dat als het wenselijk is dat het geschil finaal zal worden beslecht, de meest gereede partij kan vorderen dat het hof de wijze van verdeling gelast of zelf de verdeling vaststelt. Het hof is van oordeel dat deze eiswijzigingen in dit stadium van de procedure toelaatbaar zijn. Partijen zijn broer en zussen en wensen na vele jaren hun geschil finaal te beslechten en tot een verdeling te komen van de nalatenschappen van vader en moeder. Gesteld noch gebleken is dat bij de verdeling van de nalatenschappen rekening moet worden gehouden met belangen van andere schuldeisers. Daarbij komt dat is gereageerd op elkaars eiswijzigingen, reden waarom deze niet afstuiten op de tweeconclusieregel. Ook de eisen van een goede procesorde verzetten zich niet daartegen (vgl. HR 19 juni 2009, ECLI:NL:HR:2009:BI8771). Na te hebben geoordeeld in hoeverre in een tussenarrest sprake was van bindende eindbeslissingen, oordeelt het hof over de geschilpunten met betrekking tot de verdeling.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 16-05-2023

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2023:1575

Zaaknummer: 200.213.472_03

Rechters: M.E. Smorenburg, H.K.N. Vos en T.J. Mellema-Kranenburg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Partijen moeten de beneficiair aanvaarde nalatenschap vereffenen en een boedelbeschrijving opstellen, pas daarna kan de verdeling van de nalatenschap aan bod komen. Het gestelde misbruik van omstandigheden en de gestelde geestelijke stoornis van erflater bij het sluiten van een koop- schenkingsovereenkomst is niet voldoende onderbouwd.

De uitspraak betreft een tussenvonnis in een geschil over de verdeling van een nalatenschap waarbij alle partijen vorderen dat de rechtbank deze vaststelt. Daarbij speelt tevens de vraag in hoeverre er eerst nog vereffend moet worden en of er een boedelbeschrijving opgesteld moet worden. Een tweede geschilpunt ziet op de rekening en verantwoording die X [gedaagde conventie/eiseres reconventie] volgens A en B [eiseressen conventie/verweersters reconventie] moet afleggen. Ook wordt getwist over de vernietiging van een koopovereenkomst en een overeenkomst van schenking. De eerste en interessantste overweging van de rechtbank ziet op het verweer dat eisende partijen in conventie niet-ontvankelijk zijn in hun vordering in hoofdzaak [tot verdeling van de nalatenschap] omdat deze nog vereffend moet worden. De rechtbank overweegt dat het klopt dat er eerst vereffend moet worden en een boedelbeschrijving opgesteld moet worden voordat de wijze van verdeling kan worden vastgesteld. Wanneer een nalatenschap door een of meer erfgenamen beneficiair is aanvaard, moet de nalatenschap op grond van artikel 4:202 lid 1 aanhef en onder a BW worden vereffend, tenzij er een executeur is die een 'ruimschootsverklaring' heeft afgegeven. Als, zoals in dit geval, de vereffening niet is voltooid, dient de rechter echter in overleg met partijen te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om desondanks op de vordering tot verdeling te beslissen op een wijze die ook voldoende rekening houdt met de belangen van schuldeisers van de nalatenschap (ECLI:NL:HR:2017:939, ERF 2017-0108). Dit brengt de rechtbank ertoe het beroep op niet-ontvankelijkheid niet direct te honoreren maar eerst met partijen de mogelijkheden te onderzoeken om op de vordering tot verdeling te beslissen. De incidentele vordering [tot ontheffing van de verplichting een boedelbeschrijving op te maken] zal de rechtbank (t.z.t. bij eindvonnis) afwijzen. Nu de vereffening niet is voltooid, is de verplichting tot het maken van een boedelbeschrijving niet vervallen. Zonder

boedelbeschrijving kan bovendien niet vastgesteld worden wat de omvang is van de nalatenschap en kan er niet verdeeld worden. De stelling van [eisende partijen conventie/verwerende partijen reconventie] dat er maar één schuldeiser is en dat de schulden ruimschoots kunnen worden voldaan, doet daar niet aan af. Alle erfgenamen hebben gevorderd dat de rechtbank in deze zaak de (wijze van) verdeling zal vaststellen. De erfgenamen hebben er dus belang bij dat er een boedelbeschrijving wordt opgesteld en de nalatenschap wordt vereffend. De rechtbank geeft partijen daarom de opdracht om, al dan niet met behulp van de advocaten, een aanvang te maken met de vereffening. In de eerste plaats dient daarvoor een boedelbeschrijving opgesteld te worden. De gevorderde vernietiging van koop- en schenkingsovereenkomst wegens gesteld misbruik van omstandigheden is niet voldoende onderbouwd. Een eventuele en betwiste benadeling is niet redengevend voor de conclusie dat er sprake was van misbruik van omstandigheden. Ook zijn er onvoldoende feiten en omstandigheden gesteld die kunnen leiden tot het oordeel dat sprake is van een geestelijke stoornis.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 17-05-2023

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2023:2804

Zaaknummer: C/05/406739 / HZ ZA 22-230

Rechters: D. Vergunst

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Ondanks bezwaren/opmerkingen van partijen neemt de rechtbank het opgestelde deskundigenbericht over en berekent de legitieme portie.

In deze zaak heeft een deskundige geoordeeld over de waarde van een tot de nalatenschap behorende woning. De rechtbank acht het deskundigenbericht (voldoende) concludent, consistent, overtuigend en deugdelijk gemotiveerd. De rechtbank neemt de bevindingen uit het deskundigenbericht over en maakt deze tot de hare. Dat eiseres en gedaagden desondanks hun opmerkingen ter zake van de inhoud van het deskundigenrapport handhaven, betekent nog niet dat het deskundigenrapport onvoldoende onderbouwd is. Vervolgens stelt de rechtbank de omvang van de vordering van eiseres in verband met het vooroverlijden van moeder (inclusief rente) in de nalatenschap (van vader) vast. Ter zake van de legitieme portie van eiseres in vaders nalatenschap overweegt de rechtbank dat om tot een juiste berekening van de legitimaire massa te kunnen komen de waarde van de activa van de nalatenschap van erflater ten tijde van zijn overlijden als vertrekpunt gehanteerd dient te worden. De rechtbank berekent de legitimaire massa en de legitieme portie en wijst de vordering tot betaling van deze en de vordering uit moeders nalatenschap toe.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 19-04-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:2726

Zaaknummer: C/02/380627 / HA ZA 20-789

Rechters: S.H.L. Baggel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Anders dan de rechtbank oordeelt het hof dat partijen hebben bedoeld om met een betaling van stiefmoeder aan de kinderen een finale regeling te treffen ter zake van de voldoening van de vordering uit hoofde van de ouderlijke boedelverdeling.

De in 2007 overleden vader heeft zijn kinderen en zijn echtgenote, stiefmoeder van de kinderen, als erfgenamen achtergelaten. In zijn testament stond een ouderlijke boedelverdeling. In 2009 en 2010 heeft stiefmoeder aan ieder van de kinderen circa € 260.000 betaald. Stiefmoeder is in 2018 overleden en heeft haar geregistreerd partner als enig erfgenaam achtergelaten. Die geregistreerd partner [appellant] is in eerste aanleg gedagvaard en veroordeeld om aan eiseres de restant OBV-vordering en de daarover verschuldigde rente te betalen. Aan de kinderen is een bedrag betaald en daarvan hebben zij niets op papier gezet, dit mede omdat sprake was van vooralsnog buiten de aangifte erfbelasting gehouden buitenlands vermogen. De stelling van appellant komt erop neer dat dit voor de erfgenamen een finale regeling was omdat eiseres [in eerste aanleg] en erflaatster zijn overeengekomen dat met die betaling de vordering uit de ouderlijke boedelverdeling (ook voor zover gerelateerd aan het buitenlands vermogen) is voldaan. Eiseres [in eerste aanleg] wist toen immers wat de omvang van dat vermogen was en heeft zich gerealiseerd dat 'het bedrag dat zij heeft ontvangen, lager is dan het bedrag dan waar zij op grond van het saldo van de nalatenschap (buitenlandse deel) recht op had'. Zij heeft daarmee toen genoeg genomen en niet laten weten dat zij deze betaling als een deelbetaling beschouwde en het meerdere later zou opeisen. Het hof is van oordeel dat het eiseres [in eerste aanleg] niet vrij staat zomaar af te wijken van de finale regeling die destijds is getroffen. Zij heeft die overeenkomst niet ontbonden of vernietigd. Zij heeft geen andere reden aangevoerd waarom deze overeenkomst haar niet meer bindt. Dat de Belastingdienst alsnog de successierechten heeft nagevorderd, is niet zo'n reden. Die heffing staat los van de betaling die zij heeft gehad en die zij heeft geaccepteerd.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 16-05-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:4230

Zaaknummer: 200.302.098

Rechters: J.H. Lieber, M.L. van der Bel en R.E. Brinkman

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rechtbank wijst gevorderde taxaties af, bepaalt dat bij deze quasiwettelijke verdeling de overlijdensdatum de peildatum is en ziet geen grond om uit te gaan van de lagere agrarische waarde. Het beroep op vernietiging van die verdeling wegens o.m. een wilsgebrek bij de (overige) erfgenamen wordt afgewezen, omdat van hen geen wilsverklaring nodig was.

Erflater is overleden met achterlating van vier kinderen en een echtgenote met wie hij in algehele gemeenschap van goederen was gehuwd. Zij zijn alle vijf tot erfgenaam benoemd, de echtgenote voor 1%. De echtgenote heeft de benoeming tot executeur en afwikkelingsbewindvoerder aanvaard. Twee van de kinderen [gedaagden 2 en 3] zijn gemachtigd om de echtgenote [gedaagde 1] in deze hoedanigheden te vertegenwoordigen. Er is een ruimschootstoereikendverklaring afgegeven, een boedelbeschrijving opgemaakt en de nalatenschap is verdeeld, en er is een besluit rentevaststelling genomen. In de zaak ECLI:NL:RBZWB:2022:8502 vorderen de andere twee kinderen o.m. afgifte van de taxaties van de waarde in het economisch verkeer van de tot de nalatenschap behorende percelen (landbouw)grond en een verklaring voor recht dat de waarde hoger is dan vermeld in de boedelbeschrijving. De eerste overweging van de rechtbank betreft een ontvankelijkheidsverweer. Hoewel is gedagvaard in verkeerde hoedanigheid, blijkt uit het lichaam van de dagvaarding en de toelichting ter zitting voldoende duidelijk in welke hoedanigheden partijen in de procedure zijn betrokken. Voor zover het gevorderde ziet op moeders handelen als afwikkelingsbewindvoerder, staat vast dat haar taak conform de testamentaire clause drie jaar na het overlijden is geëindigd. Daarmee behoren de bevoegdheden die aan de afwikkelingsbewindvoerder waren gelaten, weer tot de bevoegdheden van de erfgenamen gezamenlijk (en niet tot de bevoegdheid van moeder persoonlijk). Dat betekent dat voor zover het deel van de vordering van eisers zou zijn gericht tegen moeder pro se, eisers in zoverre niet-ontvankelijk moeten worden verklaard.

De rechtbank volgt gedaagden in hun stelling dat eisers niet duidelijk maken op welke grondslag zij hun vordering baseren. De rechtbank stelt voorop dat de veroordeling tot afgifte van taxaties in feite neerkomt op een veroordeling tot het laten uitvoeren van taxaties. Eisers

willen aan de hand van de uitkomst van de taxatie van twee percelen bezien of zij in hun legitieme zijn aangetast. De vordering tot taxatie van de andere percelen grond is kennelijk gebaseerd op de gedachte dat zij (als uit die taxatie duidelijk wordt dat die gronden niet voor de juiste waarde – via de waardering van het ondernemingsvermogen – in de boedelbeschrijving zijn betrokken) de verdeling willen aantasten. Daarmee is – zo de rechtbank – op zichzelf echter nog geen sprake van een grondslag voor deze vordering. Daarbij komt dat eisers hebben gevorderd de executeur te veroordelen tot taxatie van de gronden. In die hoedanigheid heeft moeder echter geen taak en bevoegdheid meer aangezien met het passeren van de akte van boedelbeschrijving, verdeling en levering de werkzaamheden van de executeur zijn voltooid. Omdat moeder de bevoegdheid had om de nalatenschap te verdelen conform de wettelijke verdeling, hanteert de rechtbank als peildatum het tijdstip onmiddellijk na het overlijden van erflater. De rechtbank volgt gedaagden niet in hun stelling dat nu het gaat om erfrechtelijk bedrijfsopvolging in de familiesfeer, uitgangspunt moet zijn de zogenoemde ‘agrarische’ waarde, waarbij exploitatie nog juist lonend is. Omdat gedaagden de gestelde hogere waarde van de percelen niet hebben betwist, gaat de rechtbank van die waarden uit, mede omdat er geen uitkoop-betalingsverplichting is ontstaan. De rechtbank stelt de eisers in de gelegenheid bij akte een duidelijke en navolgbare, stapsgewijze, berekening over te leggen van de omvang van de erfdelen van de kinderen, waarop gedaagden vervolgens mogen reageren.

In de zaak ECLI:NL:RBZWB:2023:2990 begint de rechtbank o.m. met de overwegingen dat moeder in haar hoedanigheid van executeur/afwikkelingsbewindvoerder (dus) niet de bevoegdheid toekwam de omvang van de nalatenschap en daarmee de omvang van ieders erfdeel te bepalen. De waarde van de verkrijgingen wordt bepaald op grond van de uiterste wil. Nu gesteld noch gebleken is dat erflater in zijn uiterste wil heeft bepaald hoe de waarde en omvang van de verkrijgingen van de kinderen moeten worden vastgesteld en welke maatstaven daarvoor moeten worden gehanteerd, geldt als uitgangspunt de bij een verdeling gebruikelijk te hanteren maatstaven. In het hiervoor besproken tussenvonnissen heeft de rechtbank geoordeeld dat de waarde van de nalatenschap en van ieders erfdeel (in de door moeder opgestelde akte) voor een te laag bedrag zijn vastgelegd en daarmee ook de omvang van de geldvorderingen van de kinderen. Thans stelt de rechtbank dat dit echter niet betekent dat eisers met een beroep op dwaling of misbruik van omstandigheden gedeeltelijke vernietiging van die verdeling kunnen vorderen. Aan de vastlegging van de waarde ligt geen rechtshandeling van de kinderen ten grondslag, er is dus geen wilsverklaring waaraan van de zijde van eisers een gebrek zou kunnen kleven. De verdeling kon moeder geheel zelfstandig, dat wil zeggen zonder medewerking van de kinderen, tot stand brengen. Toestemming of instemming van de erfgenamen is blijkens de formulering van de bevoegdheidstoedeling in het testament niet vereist. Een eventueel wilsgebrek van eisers, zoals door hen gesteld, blijft

dan ook zonder gevolg. Van hen was voor de totstandkoming van de verdeling geen wilsverklaring nodig.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 07-09-2022

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2022:8502

Zaaknummer: C/02/385490 / HA ZA 21-268 (T)

Rechters: E.K. van der Lende-Mulder Smit

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof bepaalt dat gronden tegen agrarische waarde en met een meerwaardeclausule aan de erfgenaam/pachter moeten worden toegedeeld. Ook wordt uitspraak gedaan over een erfgrensgeschil.

Partijen zijn broers en zussen van elkaar en erfgenamen in hun vaders nalatenschap. In geschil is de vraag hoe de tot de nalatenschap behorende percelen landbouwgrond moeten worden verdeeld. Het gaat om percelen die door vader aan geïntimeerde waren verpacht en waarop deze als pachter nog steeds een agrarisch bedrijf exploiteert. In eerste aanleg oordeelde de rechtbank dat de percelen aan geïntimeerde dienen te worden aangeboden en toebedeeld tegen de waarde in verpachte staat. De rechtbank baseerde dit op het aan de pachter toekomende wettelijk voorkeursrecht. Ook het hof volgt partijen en de rechtbank dat de waarde in verpachte staat moet worden gehanteerd, zij het op grond van een verdeling op de voet van artikel 3:185 BW. Wel koppelt het hof daaraan een meerwaardeclausule bij vervreemding binnen een periode van vijftien jaar. Het hof is verder van oordeel dat de percelen toegedeeld moeten worden aan geïntimeerde. De percelen zijn al vanaf mei 1992 onafgebroken bij hem als pachter in gebruik voor de exploitatie van zijn agrarisch bedrijf. Geïntimeerde heeft verder onweersproken verklaard dat hij dat bedrijf ook wil blijven voortzetten en dat hij het voornemen heeft het later over te doen aan zijn dochters. De betwiste stelling van appellanten dat sprake is van een marginaal en slecht gevoerd bedrijf is in de pachtprocedure al gevoerd en door de pachtkamers gemotiveerd verworpen, zodat het hof daar in deze procedure aan voorbijgaat. Geïntimeerde heeft daarmee een gerechtvaardigd belang om die percelen in gebruik te kunnen blijven houden. Dat voortgezette gebruik wordt gewaarborgd als hij daar de eigendom van verkrijgt. Dat belang spreekt nog eens extra gelet op de procedures die appellanten hebben gevoerd om de pacht te beëindigen en de pachtprijs (aanzienlijk) te verhogen. Die procedures hebben appellanten weliswaar verloren, maar volgende (nieuwe) procedures kunnen niet op voorhand worden uitgesloten, zeker als in aanmerking wordt genomen dat de verhoudingen tussen partijen flink verstoord zijn.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 23-05-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:4347

Zaaknummer: 200.307.054/01

Rechters: O.E. Mulder, P.S. Bakker en C. Coster

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank stelt twee broers in de gelegenheid om te bewijzen dat zij hun overleden broer geld hebben geleend en dat zij deze vordering met moeders nalatenschap mochten verrekenen.

Twee broers stellen dat zij aan hun inmiddels overleden broer [X] allebei een bedrag van ruim € 100.000 hebben geleend, als 'voorschot' op de nalatenschap van hun moeder. Als bewijs voeren zij een in december 2013 ondertekende onderhandse verklaring aan. De erfgenaam van X betwist dat de handtekening op die overeenkomst afkomstig is van de overledene. De rechtbank overweegt dat het conform artikel 150 Rv aan de twee broers is om te stellen en – als voldoende gemotiveerd betwist – te bewijzen dat zij in 2013 zijn overeengekomen dat X een bedrag heeft geleend en dat zij deze schuldvorderingen mochten verrekenen met dat deel uit de nalatenschap van moeder dat overledene toekomt. De erfgenaam van X heeft het bestaan van die overeenkomst gemotiveerd betwist, zodat het aan de broers is om dit te bewijzen. In een indicatief onderzoek van het NFO ziet de rechtbank onvoldoende reden om voorshands, behoudens tegenbewijs, bewezen te achten dat de handtekening op de overeenkomst van X is. Bij deze stand van zaken laat de rechtbank de broers daarom, conform hun aanbod, toe tot bewijs van feiten en/of omstandigheden op grond waarvan geconcludeerd moet worden dat de overeenkomst is gesloten. In afwachting van de bewijsoverlevering wordt iedere verdere beslissing aangehouden.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 26-04-2023

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2023:4111

Zaaknummer: C/10/639940 / HA ZA 22-483

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Artikel 3:221 BW-bewindvoerder krijgt wel machtiging tot verkoop van de tot het vruchtgebruikvermogen behorende woning, maar niet al tevens tot levering daarvan.

Over deze nalatenschap is eerder bericht (ERF 2022-0254 en ERF 2023-0193). Kort en goed komt onderhavige uitspraak erop neer dat de krachtens artikel 3:221 BW door de rechter benoemde bewindvoerder over het door erflater aan diens tweede echtgenote (ten aanzien van wie een meerderjarigenbewind is ingesteld) gelegateerde vruchtgebruik thans machtiging verkrijgt om de tot het vruchtgebruik behorende woning te verkopen. De kantonrechter verleent de eveneens verzochte machtiging tot levering nog niet en stelt voor die machtiging dezelfde voorwaarden voor als worden toegepast bij de levering door beschermingsbewindvoerders.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 08-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2023:1251

Zaaknummer: 9010312

Rechters: M.J. Smit

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erflater mocht in hoedanigheid van penningmeester door hemzelf aan X ter beschikking gestelde (geleende) bedragen terugbetalen.

Erflater heeft gedurende de periode dat hij penningmeester was van X via bancaire overboekingen geld aan X ter beschikking gesteld. In diezelfde periode heeft X ook via bancaire overboekingen geld vanuit X aan zichzelf overgemaakt (de terugbetalingen). Reeds eerder is geprocedeerd over de (aard van de) betalingen door erflater aan X. In onderhavige procedure oordeelt de rechtbank over de vraag of de terugbetalingen gedaan door erflater aan hemzelf leiden tot een verplichting tot het vergoeden van schade op grond van onrechtmatige daad (art. 6:162 BW) of ongerechtvaardigde verrijking (art. 6:212 BW) dan wel tot een ongedaanmakingsverplichting op grond van onverschuldigde betaling (art. 6:203 BW). Vooraleer daar aan toe te komen gaat de rechtbank in op de eerdere procedures en bepaalt dat die in de onderhavige procedure geen bindende kracht hebben (ten aanzien van de onderhavige terugbetalingen). Vervolgens vermoedt de rechtbank dat erflater (ook namens X) bepaalde wanneer er betalingen, dan wel terugbetalingen nodig waren en dat ter zake nooit concrete afspraken zijn gemaakt. Vervolgens oordeelt de rechtbank dat zonder andersluidende bepaling een verbintenis terstond opeisbaar is, zo ook de vordering van erflater tot terugbetaling. Nu vaststaat dat de vordering tot terugbetaling van de lening opeisbaar was ten tijde van de terugbetaling en er geen nadere voorwaarden voor de terugbetalingen bestonden, ziet de rechtbank niet in waarom de terugbetalingen onrechtmatig zijn. Zonder nadere voorwaarden staat ook niet vast dat – voor zover er al een verrijking en een verarming is geweest – deze ongerechtvaardigd is geweest zodat het beroep van X op ongerechtvaardigde verrijking wordt afgewezen. Hetzelfde geldt voor het beroep op onverschuldigde betaling: niet is vast komen te staan dat de betaling onverschuldigd is geweest.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 03-05-2023

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2023:2052

Zaaknummer: C/01/380341 / HA ZA 22-159

Rechters: J.F.C. Veelenturf

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Om te kunnen beoordelen of de overdracht in verhuurde staat van een woning een materiële schenking was, wil de rechtbank een deskundige benoemen.

In het bestreden vonnis heeft de rechtbank de legitieme portie van appellant in de nalatenschap van zijn moeder vastgesteld. In zijn grief stelt appellant dat de overdracht (in 2014 in verhuurde staat) door moeder aan geïntimeerden van een woning een materiële schenking was. Geïntimeerden betwisten dit en alle feiten en omstandigheden geven het hof aanleiding om een deskundigenonderzoek noodzakelijk te achten. Het hof doet een voorstel ter zake van de te benoemen deskundige en de aan deze voor te leggen vragen. Partijen worden in de gelegenheid gesteld zich bij akte gelijktijdig uit te laten over de persoon van de deskundige en suggesties te doen over de aan de deskundige voor te leggen aanvullende vragen.

Overigens oordeelt het hof ook ambtshalve over de vraag of de Nederlandse rechter rechtsmacht toekomt. Dat partijen de bevoegdheid van de Nederlandse rechter niet ter discussie hebben gesteld, doet hieraan niet aan af. Appellant heeft geen bekende woonplaats, al heeft hij wel woonplaats gekozen bij zijn advocaat. Het hof overweegt dat uit de producties is af te leiden dat appellant in X woont of heeft gewoond. Voor zover hij nog in X zou wonen geldt dat (art. 6 aanhef en onder g Rv) de Nederlandse rechter rechtsmacht heeft in zaken betreffende nalatenschappen als de erflater zijn laatste woonplaats of gewone verblijfplaats in Nederland had. Vaststaat waar moeder laatstelijk woonde (kennelijk in Nederland) zodat de Nederlandse rechter bevoegd is. Het hof past Nederlands recht toe met betrekking tot de gevorderde verdeling van de Nederlandse vermogensbestanddelen. Moeder had immers in haar testament een geldige rechtskeuze heeft gemaakt voor Nederlands recht. Ook partijen en de rechtbank zijn onbetwist uitgegaan van de toepasselijkheid van het Nederlands recht.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 25-04-2023

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2023:1304

Zaaknummer: 200.304.194_01

Rechters: M.E. Smorenburg, H.A.W. Vermeulen en J. van der Steenhoven

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De kantonrechter oordeelt over eigendom van goederen die zich in de nalatenschap bevinden en onderdeel zijn van het Legomuseum ‘mini Billund’.

In de nalatenschap van de in december 2020 overleden erflater bevindt zich onder andere het Legomuseum ‘mini Billund’. In dat museum stonden naast de Legocollectie van erflater ook Legocollecties van derden tentoongesteld. X is de wettelijk vertegenwoordiger van de minderjarige erfgenamen en is belast met de vereffening en verdeling van de nalatenschap van erflater. Aan de kantonrechter wordt een oordeel gevraagd over het eigendom van enkele van de ‘museumgoederen’. Eiseres in conventie stelt dat zij eigenaresse is van diverse goederen die zich thans ten onrechte in de gemeenschap bevinden van de nalatenschap van erflater. De kantonrechter overweegt dat op grond van artikel 5:2 BW geldt dat een eigenaar van een zaak bevoegd is die zaak op te eisen van ieder die de zaak zonder recht houdt. Uit artikel 3:109 BW volgt dat degene die een goed houdt, wordt vermoed dit goed voor zichzelf te houden. Op grond van artikel 3:119 lid 1 BW wordt vermoed dat de bezitter van een goed rechthebbende van het goed is. Tussen partijen staat vast dat de gevorderde goederen zich thans in de nalatenschap van erflater bevinden, zodat wordt vermoed dat deze toebehoren aan de nalatenschap. Het is dan ook aan eiseres om voldoende te stellen en te onderbouwen om dit bewijsvermoeden te weerleggen. Uit de feiten en overgelegde stukken leidt de kantonrechter af dat een deel van de goederen toebehoren eiseres in conventie.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 25-01-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:3213

Zaaknummer: 9794502 CV EXPL 22-1082 (E)

Rechters: P.J.M. Rouwen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank wijst verzoek tot opheffing testamentaire bewinden af omdat de vijfjaarstermijn niet is verstreken en rechthebbende niet op verantwoorde manier zelf kan besturen. Artikel 4:178 lid 2 BW biedt niet de mogelijkheid een opvolgende bewindvoerder te benoemen.

Verzoekster X verzoekt de door erflater en erflaatster over haar verkrijgingen ingestelde bewinden op te heffen. Omdat erflaatster is overleden in 2020 is niet voldaan aan het vijfjaarvereiste van artikel 4:178 lid 2 BW. Nu erflater in 2009 is overleden, toetst de rechtbank of aan de overige voorwaarden voor opheffing is voldaan. De rechtbank is van oordeel dat X – mede in het licht van het gevoerde verweer – onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat zij de onder bewind staande goederen zelf op verantwoorde wijze zal kunnen besturen. Het door haar overgelegde medische rapport kan die conclusie niet zonder meer dragen. Het betreft een momentopname en schetst slechts een algemeen beeld van het cognitief functioneren van X. Zonder verdere context of toelichting is deze informatie niet van doorslaggevende betekenis voor de beoordeling van het verzoek. X verzoekt verder (mede gezien het juridisch geschil over de omvang van de nalatenschappen van hun ouders waarin X en de bewindvoester zijn verwickeld) Y tot opvolgend bewindvoerder te benoemen. Ter zitting is ook aan de orde gekomen dat de samenwerking tussen de testamentair bewindvoerder en X stroef verloopt. De rechtbank vat dit verzoek op als een verzoek in de zin van artikel 4:178 lid 2 laatste volzin BW. Dit artikel voorziet – zo leert de literatuur – in de situatie dat rechthebbende nog niet geheel zelfstandig de onder bewind staande goederen kan besturen, maar er wel aanleiding is om diens bevoegdheden uit te breiden. De rechtbank is van oordeel dat deze bepaling niet zover strekt, dat het als grondslag kan dienen voor de benoeming van een opvolgend bewindvoerder. De rechtbank wijst het verzoek tot benoeming van een opvolgend bewindvoerder af.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 26-04-2023

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2023:2081

Zaaknummer: C/16/546387 / HL RK 22-65

Rechters: A.M. Crouwel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Voor zover de legitimaris (inmiddels) beschikt over nagenoeg alle bescheiden wordt de vordering tot afgifte daarvan wegens gebrek aan belang afgewezen.

Op grond van artikel 4:78 BW kan een legitimaris die geen erfgenaam is tegenover de erfgenamen en met het beheer van de nalatenschap belaste executeurs aanspraak maken op inzage in en afschrift van alle bescheiden die hij voor de berekening van zijn legitieme portie behoeft. *Om fishing expeditions te voorkomen* moet voldoende concreet gesteld en onderbouwd worden waarom de gevorderde stukken noodzakelijk zijn. Op grond van artikel 843a Rv kan een partij inzage of overlegging van stukken vorderen van een andere partij. Voor toewijzing van een dergelijke vordering gelden volgens het artikel vier cumulatieve voorwaarden: (1) degene die de vordering instelt, moet daarbij een rechtmatig belang hebben| (2) de vordering moet zien op bepaalde bescheiden| (3) aangaande een rechtsverhouding tussen partijen| en (4) degene van wie de bescheiden gevraagd worden, moet deze te zijner beschikking of onder zijn berusting hebben. De rechtbank constateert dat eiser inmiddels beschikt over nagenoeg alle bescheiden waarvan hij inzage en afschrift vordert. In zoverre wordt het gevorderde afgewezen wegens gebrek aan belang (art. 3:303 BW). Ter zake van de ontbrekende stukken (waaronder een aangifte IB 2022) oordeelt de rechtbank dat de vordering tot afgifte daarvan wordt toegewezen.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 03-05-2023

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2023:2516

Zaaknummer: C/05/415093 / HZ ZA 23-44

Rechters: K.H.A. Heenk

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In een tweetal zaken wordt beoordeeld of in het kader van de legitieme portie vermogen van een stichting moet worden vereenzelvigd met dat van beide erflaatsters.

In de recente zaak (ECLI:NL:GHDHA:2023:848) is het antwoord bevestigend. Het hof is van oordeel dat louter en alleen al uit een citaat van een brief van erflaatster volgt dat de stichting enkel door haar is opgericht als een vehikel om te voorkomen dat de legitiemarissen aanspraak zouden kunnen maken op hun legitieme rechten en geïntimeerde het grootste deel van de nalatenschap van erflaatster verkreeg. Erflaatster wenste dat het vermogen van de stichting volledig zou toekomen aan geïntimeerde zodat hij van wieg tot graf verzorgd was. Ook uit de overige feiten en omstandigheden volgt dat de stichting een schijnstichting was en een vehikel is om de werkelijke bedoeling, namelijk het uithollen van het wettelijke recht van de legitiemarissen, te verhullen.

Anders was het oordeel in de oudere en pas thans gepubliceerde uitspraak ECLI:NL:GHDHA:2019:3998. Die zaak betrof de nalatenschap van de in 2013 overleden erflaatster. Het vereenzelvigingsvraagstuk was slechts een van de zaken die aan bod kwam. Volgens het hof is niet gebleken dat de stichting zou zijn opgericht of gebruikt met het enkele doel gelden aan haar vermogen te onttrekken en ten gunste van geïntimeerde 1 te laten komen. Niet bestreden is dat in de stichting activiteiten plaatsvonden die pasten binnen de doelstelling: het bevorderen van het onderwijs in de moderne talen en de interculturele uitwisseling van Nederland en België met volkeren uit overige landen in Europa. Verder volgt het hof de rechtbank ter zake van de uitleg van artikel 4:67 sub a BW dat bepaalt dat bij de berekening van de legitieme porties giften in aanmerking worden genomen die kennelijk gedaan en aanvaard zijn met het vooruitzicht dat daardoor legitiemarissen worden benadeeld. De rechtbank heeft geoordeeld dat de maatstaf voor de in aanmerking te nemen giften is dat het moet gaan om zodanige giften dat het partijen wel duidelijk moet zijn geweest dat de schenker als gevolg van de gift zijn legitiemarissen weinig of niets zou nalaten. Zowel de erflaatster als geïntimeerde 1 moet kennelijk het vooruitzicht van benadeling van de legitiemaris hebben gehad. Op appellante rust ter zake de stel- en bewijsplicht. Daarbij zijn niet alleen de vermogensomstandigheden ten tijde van de gift van belang, maar ook de

vermogensvooruitzichten. Het hof berekent de legitieme portie en komt op een enigszins ander bedrag uit dan de rechtbank en vernietigt in zoverre het bestreden vonnis.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 02-05-2023

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2023:848

Zaaknummer: 200.308.362/01

Rechters: A.N. Labohm, A. Zonneveld en A.S. Mertens-de Jong

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hoewel ingeleid met een verzoekschrift, stelt de kantonrechter in het belang van partijen toch het loon van de executeur vast.

De zaak draait om de vaststelling van het loon van de executeur en diens veroordeling tot het afleggen van rekening en verantwoording. De kantonrechter stelt ten eerste vast dat verzoekers ten onrechte hebben gemeend dit geschil met een verzoekschrift in te kunnen leiden. Een wettelijke basis hiervoor is niet voorhanden. Hierbij neemt de kantonrechter in aanmerking dat de wet bepaalt dat aan de kantonrechter (bij verzoekschrift) kan worden verzocht om op grond van onvoorziene omstandigheden een in een testament opgenomen beloningsregeling te wijzigen (art. 4:144 lid 3 en 4:159 lid 3 BW). Hierop ziet het verzoek echter niet nu het gaat om het vaststellen van het executeursloon met toepassing van de in het testament opgenomen beloningsregeling. Een geschil hierover dient bij dagvaardingsprocedure te worden ingeleid. Gelet op het feit dat het belang van de zaak de € 25.000 niet overschrijdt, is de kantonrechter bevoegd om van de zaak kennis te nemen. Om proceseconomische redenen zal de kantonrechter in dit geval de zaak niet verwijzen naar de dagvaardingsprocedure, maar thans op het geschil beslissen. Daarbij is van belang dat verzoekers bij de indiening van hun verzoekschrift nog niet werden bijgestaan door professionele rechtsbijstandsverlening en dat de belangen van partijen zijn gediend bij een inhoudelijke beslissing over het geschil. In het testament is het loon bepaald op het wettelijk loon. Ook is bepaald dat als de werkzaamheden van zodanige omvang zijn dat, uitgaande van een vergoeding van € 100 per uur, het totaalbedrag wegens gemaakte uren het wettelijk loon overtreft, dit hogere loon geldt. Naar het oordeel van de kantonrechter is de executeur er niet in geslaagd om aan te tonen dat dit laatste het geval is. De kantonrechter stelt het loon vast en veroordeelt de executeur tot het afleggen van rekening en verantwoording.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 19-04-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:3077

Zaaknummer: 10094762 \ EJ VERZ 22-314

Rechters: J.S. Reid

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof weigert om de meerderjarigenbewindvoerders machtiging te verlenen tot het doen van schenkingen omdat een schenkingstraditie ontbreekt.

In 2020 is het vermogen van moeder onder bewind gesteld. Bij de bestreden beschikking heeft de kantonrechter het verzoek van de bewindvoerders om een machtiging tot het doen van een schenking van in totaal € 257.500 aan de bewindvoerders afgewezen. Het hof overweegt dat geen sprake is van een schenkingstraditie. Weliswaar heeft moeder in de jaren voorafgaand aan de onderbewindstelling bedragen geschonken ter hoogte van het belastingvrije bedrag, maar op basis van deze eerdere schenkingen kan geen schenkingstraditie worden aangenomen voor het thans beoogde bedrag van de schenkingen. Het hof is van oordeel dat de bewindvoerders verder geen bijzondere omstandigheden hebben aangevoerd die een afwijking van de richtlijnen rechtvaardigen. De stelling dat uit het testament van moeder blijkt dat de voorgenomen schenking past binnen het doel van rechthebbende tot het treffen van fiscaal gunstige regelingen voor haar erfgenamen is hiervoor onvoldoende. Dat het belang van moeder zelf de schenkingen vereist of dat haar leefomgeving door de schenkingen verbetert, is naar het oordeel van het hof niet gebleken. Moeder zal niet profiteren van het verminderen van de te betalen erfbelasting. Hoewel een verlaging van de bijdrage aan het CAK in het belang van moeder kan zijn, ziet het hof ook hierin geen bijzondere omstandigheid. Moeder heeft voldoende vermogen om de huidige bijdrage te kunnen voldoen.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 10-05-2023

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2023:855

Zaaknummer: 200.314.638/01

Rechters: C.M. Warnaar, F. Ibili en K. van Barneveld-Peters

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In een tweetal zaken benoemt de rechtbank wegens een onvindbare erfgenaam een vereffenaar.

In zaak ECLI:NL:RBROT:2023:3412 is erflaatster overleden in 2022 met achterlating van vijf kinderen, waaronder X met wie zij al 27 jaar geen contact had. Verzoekers hebben de nalatenschap zuiver aanvaard en bij gebreke aan een executeur verzoeken zij de rechtbank een vereffenaar te benoemen, artikel 4:204 lid 1 onder a BW. De rechtbank is van oordeel dat verzoekers als belanghebbenden kunnen worden aangemerkt bij dit verzoek. Zij zijn erfgenamen van erflaatster en kunnen de nalatenschap van erflaatster niet volledig beheren omdat X onvindbaar is. Verzoekers hebben er derhalve belang bij dat een vereffenaar wordt benoemd.

Ook in de zaak met nummer ECLI:NL:RBROT:2023:4114 is een onvindbare erfgenaam grond om het verzoek (art. 4:203 lid 1 onder a BW) van de beneficiair aanvaardende erfgenaam tot benoeming van een vereffenaar toe te wijzen. De erfgenaam die de nalatenschap heeft verworpen, heeft geen belang bij dit verzoek.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 19-04-2023

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2023:3412

Zaaknummer: C/10/654428 / HA RK 23-258

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Een negatief saldo is geen reden om de opheffing van de vereffening te bevelen.

Omdat de nalatenschap negatief is en een gebrek aan baten heeft, verzoekt X om (art. 4:209 lid 1 BW) de opheffing van de vereffening te bevelen. Het enkele feit dat er meer schulden zijn dan bezittingen is echter geen reden om de vereffening op te heffen. De vereffening kan wel worden opgeheven als het de verwachting is dat de kosten van de vereffening hoger zijn dan de bezittingen. Daar is echter geen sprake van. Verzoeker is zelf vereffenaar en hij heeft niet gesteld dat hij kosten heeft moeten maken voor de vereffening of nog moet gaan maken. Er is daarom geen reden om de vereffening op te heffen, zodat het verzoek wordt afgewezen.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 20-03-2023

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2023:3415

Zaaknummer: 10187741 VZ VERZ 22-222

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Veroordeling tot medewerking aan de verkoop van een tot de nalatenschap behorende woning wordt geweigerd.

Eiseressen vorderen in kort geding medewerking van gedaagden, als deelgenoten in de nalatenschap, aan de verkoop van de woning, een gemeenschapsgoed, e.e.a. conform (ECLI:NL:HR:2023:499). Nu de erfgenamen de nalatenschap beneficiair hebben aanvaard, moet de nalatenschap echter eerst worden vereffend voordat tot verdeling kan worden overgegaan. Die vereffening is nog niet afgerond. Duidelijk is ook dat de verkoop van de woning niet noodzakelijk is voor het voldoen van de (eventuele) schulden van de nalatenschap. Ter zitting is gebleken dat alle partijen voor ogen staat dat de woning ter verkoop wordt aangeboden en dat daarvoor de marktprijs wordt betaald. Ook is namens partijen aangegeven dat op korte termijn een viergesprek zal plaatsvinden over zaken die met de vereffening en verdeling van de nalatenschap van erflaatster samenhangen. Onder die omstandigheden en in aanmerking nemende dat niet kan worden vastgesteld dat de ontstane vertraging in de verkoop van de woning te wijten is aan de opstelling van gedaagden, is de voorzieningenrechter van oordeel dat er thans geen reden is en evenmin een spoedeisend belang om in het verkoopproces eiseressen de regie te geven. Dit leidt ertoe dat de vorderingen worden afgewezen.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 08-05-2023

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2023:3139

Zaaknummer: C/02/406340 / KG ZA 23-71 (E)

Rechters: S.H.L. Baggel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Nu de daarvoor vereiste beslissing van de kantonrechter ontbreekt, kan de ene zus namens de nalatenschap geen vordering instellen tegen de andere zus/mede-erfgenaam/mede-vereffenaar.

Twee zussen zijn erfgenaam in de nalatenschap van hun in 2019 overleden moeder. Zij hebben allebei de nalatenschap beneficiair aanvaard en zijn vereffenaar in die nalatenschap. De vorderingen van de ene zus [appellante] strekken tot betaling van een bedrag door de andere zus [geïntimeerde] aan de nalatenschap van de moeder. Tijdens de vereffeningfase geldt artikel 4:198 BW en oefenen de erfgenamen hun bevoegdheden tezamen uit. Uit artikel 4:222 BW volgt dat artikel 3:171 BW (bevoegdheden van een deelgenoot tot het procederen ten behoeve van de gemeenschap) tijdens de vereffening niet van toepassing is. Op grond van artikel 4:198 BW kan een vereffenaar wel aan de kantonrechter toestemming vragen om tijdens de vereffening vorderingen ten behoeve van de nalatenschap tegen een medevereffenaar in te stellen. Voor de situatie dat de vereffening al zou zijn voltooid (partijen hebben zich hierover niet uitgelaten) overweegt het hof dat artikel 3:171 BW van toepassing is. Tenzij een regeling anders bepaalt, is iedere deelgenoot bevoegd tot het instellen van rechtsvorderingen ten behoeve van de gemeenschap, mits sprake is van vorderingen tegen derden. Kortom, zowel tijdens de vereffeningfase als in de situatie dat de vereffening zou zijn voltooid heeft appellante een beslissing van de kantonrechter nodig om haar alleen bevoegd te maken vorderingen ten behoeve van de gemeenschap tegen geïntimeerde in te stellen. Aangezien een beslissing van de kantonrechter ontbreekt, is de zus niet-ontvankelijk in haar vorderingen tegen de andere zus.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 02-05-2023

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2023:805

Zaaknummer: 200.304.649/01

Rechters: C.M. Warnaar, P.M.A.J. Bollen en A.R.J. Mulder

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof stelt vast dat verkoopopbrengst van een woning krachtens zaaksvervangende vruchtgebruik valt en wijst de vordering tot verdeling daarvan af.

Erflater heeft in zijn testament aan X het recht van vruchtgebruik gelegateerd (zoals bedoeld in art. 3:201 BW) van de door hem bewoonde eigen woning. Ook bepaalde hij dat X niet bevoegd is tot vervreemding en vertering van die woning en tot het vruchtdragend beleggen van gelden of tot het besteden van gelden in het belang van de overige goederen. Het vruchtgebruik eindigt in elk geval twintig jaren na zijn overlijden. Vast staat dat de door erflater bewoonde eigen woning inmiddels is verkocht en geleverd aan derden. Het vruchtgebruik rust door zaaksvervangende op de (netto)verkoopopbrengst daarvan en behoort toe aan verschillende rechthebbenden. Dat betekent dat die rechthebbenden alleen tezamen bevoegd zijn om tot verdeling van de (netto)verkoopopbrengst van de woning over te gaan. Het hof kan de vordering tot verdeling van de (netto)verkoopopbrengst van de woning daarom niet toewijzen. Het hof geeft partijen in overweging om in onderling overleg te treden om zelf tot een verdeling te komen.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 16-05-2023

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2023:1576

Zaaknummer: 200.282.248_02

Rechters: M.E. Smorenburg, J.J.M. Van Lanen en T.J. Mellema-Kranenburg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Partijen waren zich niet bewust van de exclusieve bevoegdheid van een (testamentair)bewindvoerder tot vertegenwoordiging in gedingen ter zake van onder bewind staande goederen. Desalniettemin concludeert het hof niet tot niet-ontvankelijkheid en biedt gelegenheid de bewindvoerder alsnog op te roepen.

Over het erfdeel van X in de nalatenschap van zijn grootmoeder is een bewind ingesteld. Daarmee is de bewindvoerder (formele procespartij) bevoegd om X (materiële procespartij) te vertegenwoordigen in gedingen over de goederen die onder bewind staan (art. 4:173 BW). X kan niet aan artikel 4:167 BW de bevoegdheid ontleen om met medewerking of toestemming van de bewindvoerder zelf in rechte op te treden. Dat betekent dat zowel X als appellante (voor zover zij haar vorderingen in reconventie tegen X heeft ingesteld) niet-ontvankelijk zou zijn in hun vorderingen in eerste aanleg. De bewindvoerder heeft zich schriftelijk bereid verklaard om als formele procespartij de procedure van X over te nemen. Het hof zal in lijn met de strekking van de prejudiciële beslissing van de Hoge Raad van 7 maart 2014 – ambtshalve – X als de meest gereede partij in staat stellen de bewindvoerder op te roepen om in het geding te verschijnen. Hoewel de maart-beslissing een meerderjarigenbewind betrof, kan deze volgens het hof ook worden toegepast bij een testamentair bewind. Beide soorten bewind kennen immers een exclusieve procesbevoegdheid van de bewindvoerder. Er is in dit geval geen aanleiding X en appellante niet-ontvankelijk te verklaren in hun vorderingen in conventie en reconventie.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 23-05-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:4393

Zaaknummer: 200.311.829

Rechters: J.H. Lieber, R. Prakke-Nieuwenhuizen en M.L. van der Bel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Welke zijn de procesrechtelijke gevolgen van het overlijden van eiser en het besluit van de erfgenaam om de zaak voort te zetten?

Na het overlijden van eiser heeft zijn zoon/erfgenaam verklaard dat hij – in de plaats van erflater – het geding wil hervatten. Bij akte uitlating hebben de beide gedaagden geen bezwaar gemaakt tegen voortzetting van de procedure, maar wel tegen de procespartij. Zij willen dat de procedure wordt gevoerd op naam van erflater als oorspronkelijke eiser en niet op naam van de erfgenaam. De reden is dat zij vrezen dat voortzetting van de procedure op naam van de erfgenaam onevenredig nadelige gevolgen zal hebben. Als reden daarvoor geven zij aan dat partijen familie van elkaar zijn en dat de vorderingen die tegen gedaagden zijn ingesteld van invloed zijn op de legitieme aanspraak van gedaagden op de nalatenschap van eiser. Zij willen daarom voortzetting van de procedures op naam van de oorspronkelijke eiser. De rechtbank meent dat de procedure kan worden voortgezet door de erfgenaam in zijn hoedanigheid van erfgenaam en (door beneficiaire aanvaarding van vaders nalatenschap) als vereffenaar, artikel 227 Rv. Er is – zo de rechtbank – geen rechtens relevant belang op grond waarvan de procedures op naam van de oorspronkelijke eiser zouden moeten worden voortgezet.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 19-04-2023

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2023:1692

Zaaknummer: C/o8/279387 / HA ZA 22-110 en C/o8/282452/HA ZA 22- 210

Rechters: D.N.R. Wegerif

Wetsartikelen: